

Pierwszy prąd VIII bloku Dolnej Odry

SZCZECIN (PAP) — 12.01.77. — we wczesnych godzinach rannych — został włączony do krajowej sieci energetycznej ostatni III blok elektrowni „Dolna Odra” wybudowanej w Gryfinie w woj. szczecińskim. W ten sposób zamknięty został podstawowy etap robót przy budowie nadodrzańskiego kołosa energetycznego, który w chwili osiągnięcia przez VIII blok pełnej wydajności dysponował będzie mocą 1.600 megawatów.

Obradują KSR-y

Atrakcyjne tkaniny o wysokiej jakości

— zobowiązująca oferta załogi BZPB „Fasty”

Polepszenie jakości i struktury produkcji przy jednoczesnym zwiększeniu jej na zaopatrzenie rynku i na eksport — oto główny cel, jaki wytyczyła sobie na wczorajszej Konferencji Samorządu Robotniczego ponad 6-tysięczna załoga BZPB „Fasty”. Konsekwencją tego postanowienia są konkretne decyzje zmierzające do dalszej poprawy efektywności gospodarowania, organizacji i wydajności pracy, obniżki kosztów wytwarzania i wykorzystania wszystkich istniejących rezerw w modernizowanych wydziałach.

W obradach sekcji, którym przewodniczył I sekretarz KZ partii — Józef Jagusiak, u-

dział wzięli: minister Przemysłu Lekkiego — Tadeusz KUNICKI, I sekretarz KW PZPR w Białymstoku — Władysław JUSZKIEWICZ, wojewoda białostocki — Zygmunt SPRYCHA i st. inspektor Wydziału Organizacyjnego KC — Włodzimierz TECHMANOWICZ.

otrzymał dodatkowo 806 tysięcy metrów tkanin, a w porównaniu do roku poprzedniego dostawy wzrosły o 1.800 tysięcy metrów, zaś w eksporcie o 293 tysiące metrów.

Z nadwyżką wykonany też został program produkcji wyrobów nowych i zmodernizowanych. Wprowadzono do produkcji 8 nowych artykułów kosztowych, pościelowych i płaszczowych, uwzględniając kierunki mody. Ogółem opracowano 109 nowych wzorów drukarskich i 64 wzory na tkaniny barwne tkane.

Jednocześnie zwiększono o 1.100 tys. metrów ilość tkanin oznaczonych znakiem jakości, w związku z czym udział tkanin oznakowanych w całej produkcji wzrósł z 18 do 26,4 proc. Na koniec roku posiadano 17 znaków jakości.

Rezultaty i doświadczenia ubiegłego roku zostały wnikliwie przeanalizowane przy opracowywaniu tegorocznego planu. A jest on wysoki, poddyktowany tempem rozwoju gospodarki kraju. W zakresie wartości sprzedaży wzrasta — w porównaniu do minionego roku — o 240 mln złotych,

Ciąg dalszy na str. 2

E. Gierek przyjął kierownictwo FSZMP

WARSZAWA (PAP) — I sekretarz KC PZPR EDWARD GIEREK, przyjął w dn. 12 bm. kierownictwo Federacji Socjalistycznych Związków Młodzieżowych Zjednoczonej Partii Robotniczej z przewodniczącym ZDZISŁAWEM KUROWSKIM. W spotkaniu udział wzięli: członek Biura Politycznego, sekretarz KC PZPR EDWARD BABIUCH i sekretarz KC PZPR ZDZISŁAW ZANDAROWSKI.

W toku serdecznej, bezpośredniej rozmowy omówiono aktualne problemy pracy organizacji młodzieżowych i zadania ruchu młodzieżowego wynikające z uchwał V Plenum KC PZPR.

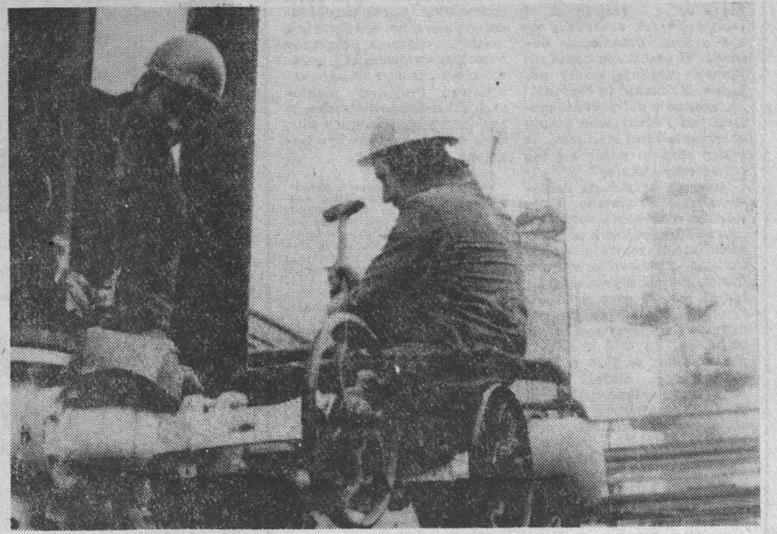
50-tysięczna „Nysa” dla ZSRR

OPOLE (PAP) — 12 bm. Fabryka Samochodów Dostawczych w Nysie opuszcza 50-tysięczny pojazd wysłany do ZSRR. Kraj Rad jest jednym z głównych odbiorców „Nysy”.

W tym roku minie 10 lat od chwili podjęcia eksportu tych samochodów do ZSRR. W tym czasie, wydanie poprawiła się jakość tych samochodów dostawczych. Ponad połowa tegorocznej produkcji „Nysy” przeznaczona jest na eksport — m. in. na Węgry, do Bułgarii, Wietnamu i Iraku.

Demonstracja protestacyjna w Rzymie

W RZYMIE — W stolicy Włoch odbyła się demonstracja protestacyjna przeciwko działalności elementów faszystowskich. Uczestnicy demonstracji wyrażili stanowczy sprzeciw wobec wzrastającej polityki nacjonalistycznej oraz żądał położenia kresu terrorystycznym aktom reakcji, która usiłuje zmocnić w kraju atmosferę napięcia i przemocy.

W ostatnim 10-leciu nastąpił w Polsce 3-krotny wzrost zużycia produktów naftowych. Celem zwiększenia zdolności produkcyjnej przerobu ropy powstają Gdańskie Zakłady Rafinerijne. NA ZDJĘCIU: na budowie bloku olejowego pracą kieruje mgr inż. Andrzej Chabrowski. CAF — UKLEJEWSKI — telefoto

Zwiększenie efektywności zatrudnienia i gospodarki funduszem płac — ważnym zadaniem 1977 roku

Narada w Urzędzie RM

WARSZAWA (PAP) — 12 bm. odbyła się w Urzędzie Rady Ministrów — pod przewodnictwem wiceprezesa Rady Ministrów, JANA SZYDLAKA — narada na temat zadań w dziedzinie zatrudnienia i gospodarowania funduszem płac w roku 1977. Wzięli w niej udział wiceministerstwo i wicewojewódzkie nadzorujący te problematykę. Główne kierunki polityki zatrudnienia i zasady gospodarowania funduszem płac przedstawił minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych — TADEUSZ RUDOLF.

zależnych dla nowo uruchamianych obiektów przemysłowych oraz potrzebnych dla rozwijania pracy wielozmianowej, zwłaszcza w tych przedsiębiorstwach, w których zwiększenie produkcji jest niezbędne z

Ciąg dalszy na str. 2

Po posiedzeniu Biura Politycznego KC PZPR

Fundusz socjalny — instrumentem zakładowej polityki społecznej

Przed 3 lata weszły w życie nowe zasady wytworzenia i podziału zakładowego funduszu socjalnego. Ta reforma jest jedną z najważniejszych pozycji na długiej liście dokonanych polityki społecznej lat siedemdziesiątych. Reforma, która już w odzwierciedleniu wpłynęła na rozszerzenie zakładowej działalności socjalnej i kształtowanie jej nowego modelu, nie jest jeszcze zakończona. Sąd konieczność stałego śledzenia jej postępów i zmian, jakie powodują w możliwościach i poziomie zaspokajania potrzeb socjalnych pracowników i ich rodzin. Dlatego też stan i kierunki rozwoju zakładowej działalności socjalnej są przedmiotem nieustannego zainteresowania Biura Politycznego KC PZPR i Prezydium Rządu oraz Prezydium CRZZ.

większą niż w 1975 r. Wystarczyłyby tylko te liczbowe zestawienie, by ocenić znaczenie reformy, która zapewniła zakładom stały, planowy wzrost środków na działalność socjalną.

Stosownie do drugiego założenia tej reformy — upowszechnienia funduszu socjalnego — nie wymaga z pewnością żadnych uzasadnień. Sprawdzą się także w praktyce mechanizmy stopniowego wyrównywania dysproporcji międzyzakładowych w statucie socjalnym pracowników. Przyjęto tu, przypomnijmy, zasadę „równania w górę”. Już w przyszłym roku wszystkie zakłady, które przed reformą nie miały funduszy socjalnych lub też dysponowały skromnymi środkami na te cele, (a stanowią one dziś ok. 20 proc. ogółu) osiągną docelowo odpis w wysokości 2 proc. funduszu płac. W dalszych latach środ-

Ciąg dalszy na str. 2

Konferencja suwalskiej Chorągwi ZHP

Wczoraj obradowała w Suwałkach chorągwiowa konferencja instruktorów ZHP. Uczestniczyli w niej m. in. I sekretarz KW partii — Zbigniew Białecki. Konferencja rozpoczęła się w kółkach instruktorów i szczeblach kierowniczych i szczeblach kierowniczych. W ramach dyskusji nad tematem sprawozdawczo-programowym na VI Zjazd ZHP.

organizacji i pozyskiwanie szerszego grona instruktorów reprezentujących różne zawody. Uczestnicy konferencji wybrali 18 delegatów na VI Zjazd ZHP. Wręczono także odznaczenia. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski otrzymała hm. Polski Ludowej — Krystyna Kapuścińska. (ib)

Organizacja ZHP skupia w woj. suwalskim prawie 51 tys. arcyerzy i rucników, którzy stanowią 67,2 proc. wszystkich czyniów. W ubiegłym roku w ramach akcji „Raport - 76” donaloni oni ewidencji miejsc państwa narodowej i objęli je opieką. Z zarobionych pieniędzy przekazali 51 tys. złotych na budowę Centrum Zdrowia Dziecka.

Na ratunek Akropolowi

ATENY (PAP) — W związku z ogłoszonym w poniedziałek na boczach Akropolu apelem o ratowanie tego wspaniałego zabytku starożytności, w Atenach podano, że na realizację takiego przedsięwzięcia potrzeba około 15 milionów dolarów, z których ok. 10 milionów powinno wypłynąć w ramach międzynarodowej akcji pomocy. Przewiduje się, że prace nad zabezpieczeniem

Nowa linia żeglugowa Szczecin — Francja

SZCZECIN (PAP) — 12 bm. zainaugurowana została nowa polsko-francuska linia żeglugowa: SZCZECIN — PORTY FRANCUSKIE. Pływać na niej będą dwa drobnicowce: MS „WODNICAN”, należący do szczecińskiego Zakładu Lini Europejskich i Żegluga Promowej PLO oraz MS „PAUL”, francuskiej firmy armatorskiej Compagnie Generale Maritime. Ten ostatni zainaugurował 12 bm. do portu szczecińskiego z ładunkiem drobnicy, przeznaczonej dla odbiorców w Polsce.

Efektowna ceremonia otwarcia białostockiego turnieju VII Akademickich Mistrzostw Świata

Zaszczyt zorganizowania części dużej imprezy o międzynarodowym zasięgu, jaką stanowi VII Akademickie Mistrzostwa Świata w piłce ręcznej mężczyzn, przypadł Białemu Stokowi. Wczoraj w odświętnej udekorowanej hali Akademii Medycznej nastąpiła uroczystość oficjalnego otwarcia turnieju białostockiego. Przybyli na nią m. in. sekretarz KW PZPR w Białymstoku Józef Plechowski, wicewojewoda białostocki Zenon Świąt i sekretarz KM PZPR Romuald Zukowski i prezydent Aleksander Czuch.

Startujące ekipy piłkarzy ręcznych Algierii, Bułgarii, Jugosławii, Węgier i ZSRR oraz wszystkich przybyłych, wśród nich przedstawicieli Komitetu Wykonawczego Międzynarodowej Federacji Sportu Studentów Nicolae Constantina (Rumunia), serdecznie powitał przewodniczący białostockiego Komitetu Organizacyjnego Akademickich MS — wicewojewoda Zenon Świąt. Dokonał on otwarcia imprezy. Uczestnicy mieli efektowny przebieg. Gorące oklaski towarzyszyły przemarszowi wszystkich startujących akademickich reprezentacji. Niemniej brawa zebrały za swój paradny występ dziewczęta z dechy orkiestry Liceum Ogólnokształcącego w Łapach i dobożski III Liceum Ogólnokształcącego w Białymstoku. Później na parkiet wbiegli zawodnicy Jugosławii i Bułgarii. Jaki rezultat przyniósł ten pojedynek i następny informujemy na stronie 1 w rubryce sportowej. (ko)

1976 r. przyniósł korzystne rezultaty w postaci dalszego zwiększania efektywnościowych czynników we wzroście produkcji, w tym zwłaszcza wydajności pracy. Jednakże zarówno w r. 1977 jak i w latach następnych, mamy do wykonania w tej dziedzinie kolejne poważne zadania. Politykę zatrudnienia uwarunkowana będzie przez trzy grupy czynników. Należą do nich:

- malejące przyrosty zasobów pracy;
- niezbędność dokonania poważnego przegrupowania ludności kurdyjską, mającej miejsce uprowadzenie przez uzbrojoną grupę czterech polskich specjalistów: Jerzego Gołosa, Franciszka Palysa, Mariana Rogoza i Antoniego Sobieszka, zatrudnionych przy pracach melioracyjnych.

Władze Iraku, ponoszące odpowiedzialność za bezpieczeństwo zagranicznych specjalistów zatrudnionych w tym kraju zapewniają, że uprowadzonych uwolniono uprowadzonych. Rodzinom uprowadzonych zapewniono pełną bieżącą informację, będąca w posiadaniu rządu polskiego, a także przedsięwzięto kroki mające na celu nawiązanie korespondencyjnych kontaktów tych rodzin z uprowadzonymi.

Uprowadzenie specjalistów polskich w Iraku

WARSZAWA (PAP) — W północno-wschodnim Iraku, w rejonie zamieszkałym przez ludność kurdyjską, miało miejsce uprowadzenie przez uzbrojoną grupę czterech polskich specjalistów: Jerzego Gołosa, Franciszka Palysa, Mariana Rogoza i Antoniego Sobieszka, zatrudnionych przy pracach melioracyjnych.

Władze Iraku, ponoszące odpowiedzialność za bezpieczeństwo zagranicznych specjalistów zatrudnionych w tym kraju zapewniają, że uprowadzonych uwolniono uprowadzonych. Rodzinom uprowadzonych zapewniono pełną bieżącą informację, będąca w posiadaniu rządu polskiego, a także przedsięwzięto kroki mające na celu nawiązanie korespondencyjnych kontaktów tych rodzin z uprowadzonymi.

pogoda

PROGNOZY DLA WOJEWÓDZTW: białostockiego, łomżyńskiego, suwalskiego. DZIS — zachmurzenie duże z okresami przejściowymi, miejscami słabe opady deszczu. Temperatura maksymalna od +3 do +5 stopni, minimalna ok. 0 stopni C. Wiatr: przeważnie umiarkowany, południowo-wschodnie i południowe. JUTRO — okresami opady deszczu ze śniegiem. WNIEMNIY: Bogumity, Weronia. (3)

W Polsce — ocieplenie Kaprissy pogody na świecie

WARSZAWA (PAP) — Po mrozach przyszło gwałtowne ocieplenie. Nad Polskę napływa z południa fala ciepłego powietrza, która przyniosła prawdziwie wiosenną pogodę. 12 bm. o 13.00 notowano w południowej części kraju wysokie temperatury. Najcieplej było w Bielsku-Białej i Raciborzu — plus 8 st. W wielu innych miejscowościach na południu kraju temperatury dochodziły do plus 7 st. W cen-

tralnej Polsce było ok. plus 5—6 st. W Warszawie notowano w ciągu dnia temperaturę 6 st. powyżej zera. Fala ciepła stopniowo przesuwa się na północ. Na Mazurach i na Wybrzeżu notowano tylko 0 st., ale spodziewane jest szybkie ocieplenie. Jak wynika z informacji Centralnego Zarządu Dróg Publicznych, 12 bm. w połud-

NA ZDJĘCIU: fragment uroczystego otwarcia białostockiego turnieju VII Akademickich Mistrzostw Świata w piłce ręcznej. Defiluje drużyna Jugosławii. Fot. Z. Zaremba

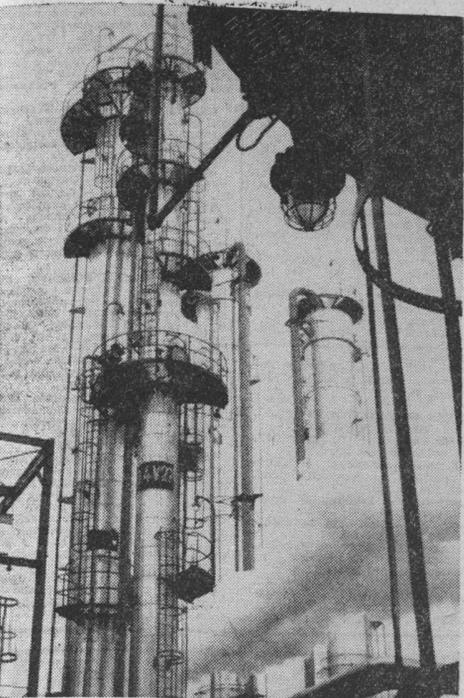
50 tysięcy pasażerów „Concorde”

LONDYN (PAP) — Przeszło 50 tysięcy pasażerów przewiozły w ciągu pierwszego roku eksploatacji samoloty nadźwiękowe typu „Concorde”. 21 stycznia minie rok od rozpoczęcia regularnych rejsów tych samolotów do Ameryki Północnej i Południowej oraz do Zatok Perskiej. Superdziałowce obsługują linie brytyjskiego towarzystwa „British Airways” oraz francuskiego towarzystwa „Air France”.

Według danych „British Airways” na linii Londyn — Waszyngton miejsca pasażerskie były w minionym okresie zajęte w 94 proc., natomiast z trasy Paryż — Waszyngton wykorzystano tylko w 65 proc. Najmniejszą frekwencją cieszyła się linia Londyn — Bahrajn (wykorzystanie miejsc od 40-50 proc.) każde z towarzystw dysponuje 3 samolotami typu „Concorde”.

Z zagranicy

Zakłady Rafinerijne i Petrochemiczne w Plocku ciągle otrzymują nowe urządzenia. Oddana w grudniu do użytku instalacja krakingu katalitycznego. CAP—Sokolowski

15 lat rurociągu „Przyjaźń”

Mija 15 lat od chwili oddania do użytku pierwszych odcinków rurociągu „Przyjaźń”, który został zbudowany w wyniku porozumienia między ZSRR, NRD, Polską, Węgrami i Czechosłowacją. Stał się on symbolem integracji socjalistycznej. Pięć bratnich

państw — wspólnym wysiłkiem — zbudowało jedną z największych na świecie magistrali naftowych — 5,327 km: NRD dostarczyła pompy, rury i aparaturę stalową, Czechosłowacja rury, Węgry — środki automatyczne, telemechaniki i łączności, ZSRR dostarczył specjalne maszyny i aparaturę do prac montażowo-budowlanych.

Biorąc swój początek przy brzegu Wołgi w rejonie miasta Almietjewskaja, rurociąg naftowy przecina europejską część Związku Radzieckiego, rozgałęziając się następnie w dwóch kierunkach: na południe — do Czechosłowacji i na Węgry oraz na północ — do Polski i NRD. Było to kolosalne przedsięwzięcie — rurociąg przecina 18 dużych rzek jak Wołga, Oka, Dniepr, Wisła, Odra, Dniestr czy Dunaj, 120 razy krzyżuje się z trakcją kolejową i 400 razy z autostradami.

Opłacalność takiej inwestycji jest bezsporna. Koszty budowy pierwszej nitki rurociągu wróciły się już w 1966 r. Przetaczanie ropy rurociągiem jest najekonomiczniejszym sposobem transportu tego paliwa — oszczędności są 5-krotne w porównaniu na przykład z przewozem cysternami.

Dzięki powstaniu rurociągu „Przyjaźń” rozbudowana została wielka chemia we wschodniej Europie. Na bazie radzieckiej ropy pracują kombinaty petrochemiczne w Szachalombata (Węgry), Świdwie (NRD), Plocku (Polska) i Bratysławie (Czechosłowacja).

Korespondenci donoszą

NOWE OCENY ZASOBÓW MORZA POŁNOOCNEGO

W brytyjskim ropośnym sektorze Morza Północnego przeprowadzono ostatnio kolejne geologiczne rozpoznanie zasobów ropy. W ciągu najbliższych 10-12 miesięcy dobiegnie szacunkowy zasób ropy do 100 mld baryłek, co w skali rocznej odpowiada 25 mld baryłek. Jest to o 25 proc. więcej niż przewidywały plany wydobywania ropy w tym roku dostawy z Morza Północnego pokryją około połowę zapotrzebowania Wielkiej Brytanii na ropę naftową.

DO CZEGO DOPROWADZA ALKOHOL

Alkoholizm jest jedną z najgroźniejszych i niebezpiecznych form narzekania — tak twierdzi uczeń Uniwersytetu w Harvard. Na dowód tego przedstawił on wymowne dane. W USA jest 8 mln alkoholiczów, a corocznie z powodu nadużycia wina i wódki zdarza się w tym kraju 25 tys. śmiertelnych wypadków. Z tej liczby 15 tys. osób popiera samobójstwo, 25 tys. umiera na choroby, do których przyczyniło się nadmierne spożywanie alkoholu.

SZTUCZNY SATELITA KIERUJE LODOLAMACZEM

Amerkańska służba meteorologiczna przeprowadziła serię eksperymentów dotyczących wykorzystania sztucznego satelity do prowadzenia lodolamacza przez pokryte lodami wody. Eksperymenty zorganizowano na Morzu Amundsena — najbardziej niedostępnym ze wszystkich akwenów Antarktydy. Satelita „Landsat-2” systematycznie obserwował pola lodowe na Morzu Amundsena, wykrywając tworzące się szczeliny. Dzięki zdjęciom satelitalnym rozpoznano wiele szczelin o szerokości od 2 do 40 km i szerokości od 0,5 do 1 km. Normalnie obróbka i analiza zdjęć oraz przygotowanie prognoz ruchów pola lodowego zajmowały ok. 2 tygodni. Czas ten udało się skrócić do 36 godzin. Lodolamacz przebył pojeździe grubości 25 do 100 cm i długości ponad 150 km w ciągu 8 dni. Przy okazji zebrano wiele cennych informacji o ruchach lodów na Morzu Amundsena.

Pytanie postawione w tytule nie od dziś nurtuje aktyw T o w a r z y s t w a W i e d z y P o w s z e c h n e j . N a d o b r ą s p r a w ę d y l e m a t t e n z r o z d i ł s i ę p o n a d d w a d z i e ś c i a l a t t e m u , g d y z a p a d ła d e c y z j a , i ż t o s t a w i z y s z e n i e w y ś z e j u z y t c z n o ś c i n i e b ę d z i e c a ł k o w i t e d o t a w a n e p r z e z p a Ń s t w o , l e c z b ę d z i e s i ę s t o p n i o w o u n i e z a l e Ź n i ą p o d w z g l e d n e m f i n a n s o w y m , a b y w k o Ń c o w y m e t a p i e d o j ś ć d o c a ł k o w i t e j s a m o d z i e l n o ś c i . P o n i e w a ż s p r z e d a ż u s ł u g o ś w i a t o w y c h n i e m a w n a s z y m k r a j u w i ę k s z y c h t r a d y c j i , r o z w a ż a n o m o ż l i w o ś ć p r o w a d z e n i a p r z e z T W P d z i a ł a n o ś c i g o s p o d a r c z e j . T a k i e r o z w i ą z a n i a b y ł y m o d n e w d r u g i e j p o ł o w i e l a t p i ę d z i e ś i ą t y c h . N i e k t ó r z e s t a w i z y s z e j u z y t c z n o ś c i z a k ł a d a ł y w ó w c z a s w y t w ó r n i e i s t n i ą c e z r e s z t ą d o d z i s .

W TWP ten sposób zarabowania nie wyszedł poza teoretyczne rozważania. Aby uzyskać niezbędne fundusze, postanowiono tytułem próby powołać kursy języków obcych. Pomysł okazał się dobry. Zapotrzebowanie na wiedzę w tej dziedzinie rosło (w miarę jak obniżał się poziom nauczania języków obcych w szkołach), a jednocześnie rozwijały się kontakty mieszkańców naszego kraju z zagranicą. Zyski z kursów były spore, lecz za małe, aby można było nimi pokryć stale powiększającą się różnicę między wydatkami związanymi z prowadzeniem działalności oświatowej a stale malejącą dotacją. Dochody byłyby może większe, gdyby TWP pozostało monopolistą, lecz po pewnym czasie także inne stowarzyszenia i instytucje zaczęły organizować kursy języków obcych. Z czasem okazało się, że „konkurencja” są mniej skrupułani przepisami finansowymi (lub lepiej potrafili je omijać) i mogli płacić wykładowcom wyższe stawki. Spowodowało to odwrót wielu lektorów z TWP, co z kolei pociągnęło za sobą odpływ części słuchaczy, a w niektórych wypadkach wpłynęło na obniżenie poziomu nauczania. Ostatecznie jednak towarzystwu udało się utrzymać prymat w nauczaniu języków obcych, choć nie udało się tą drogą osiągnąć dochodów umożliwiających prowadzenie rozległej działalności oświatowej.

Drugie źródło dochodów stanowiły składki tzw. członków wspierających. W krajach, gdzie składka wpłacana na cele społeczne powoduje automatyczne obniżenie

stopu podatkowej, tak jak to się dzieje np. w USA, instytucja członka wspierającego zdobyła karierę. W naszych warunkach ustrojowych i wobec obowiązujących w nas przepisów finansowych „członkostwo wspierające” od początku było w mniejszym lub większym stopniu fikcją i to nie tylko w odniesieniu do TWP. Była to i jest nadal ukryta forma dotacji, a różnica polega na tym, że pieniądze nie płynęły, bezpośrednio ze skarbu państwa, lecz z konta jakiegoś przedsiębiorstwa, zazwyczaj spółdzielczego.

Niektóre przedsiębiorstwa wpłacają — taką składkę, bo zobowiązują je do tego odpowiednie paragrafy zawarte w statucie. Inne kierują się wygodnictwem. Mając obowiązek prowadzenia działalności oświatowej wśród pracowników lub członków czynią to za pośrednictwem TWP, pozbywając się w zamian za „składkę” kłopotów związanych z organizacją, opracowywaniem programów, wyszukiwaniem wykładowców i ich opłacaniem. Fikcyjność tak pojmowanego „członkostwa wspierającego” polega m. in. na tym, że instytucja nie otrzymująca w zamian za swoje pieniądze nic poza satysfakcją (dyplom uznania, zbiorowa odznaka, list dziękczynny) nie czuje się trwale związana z TWP. Gdy zjawia się ktoś inny, kto świadczy usługi bardziej w danym momencie przydatne lub na lepszych warunkach, dotacja wpływała na jego konto. Coraz częściej też zaczęło się domagać od TWP, aby zorganizowała kursy na konkretnie wybrane tematy, dające absolwentom określone uprawnienia. Innymi słowy przestało chodzić o wiedzę jako taką, a coraz częściej chodziło o papierek: zaś do wydawania „papierków” TWP nie było i nie jest uprawnione.

Tu warto wspomnieć, iż problem ten stanowił przedmiot mniej lub bardziej ożywionych dyskusji niemal od chwili powołania TWP,

dy z zakresu sztuki, astronomii, medycyny, prawa, biologii, rolnictwa itp. itd. Oczywiście odczyty i wykłady popularne, dostępne są dla każdego, kto chce się dokształcić z tych dziedzin zainteresowań. Zadaniem jest z jednej strony zaspokojenie ciekawości, z drugiej zaś — rozbudzenie głębszych zainteresowań, jeśli nie konkretna dyscyplina, to bodaj wiedzą w ogóle. Jest sprawa oczywista, że nawet wielogodzinny cykl popularnych wykładów np. z zakresu prawa nie da nikomu takiego zasobu wiedzy, aby został zawodowym prawnikiem. Mógłby jednak podać dziesiątki przykładów, gdy po wysłuchaniu cyklu wykładów na różne tematy w ramach tzw. uniwersytetu powszechnego grupa rolników lub robotni-

ków domagała się utworzenia szkoły podstawowej dla dorosłych lub powołania kursu zawodowego. Uważam, że w takim wypadku cel postawiony przez TWP został spełniony. Nie rozumie tego tylko ten, kto nie wie, jak trudno jest namówić ludzi dorosłych, aby wrócili do szkolnej ławki celem ukończenia szkoły podstawowej.

Druga grupa działaczy TWP od dziesięcioleci zabiega o nadanie temu stowarzyszeniu charakteru uutilitarystycznego. Taki charakter miały w pewnym sensie kursy języków obcych, a już wyłącznie praktyczny cel mają kursy mistrzowskie, których prowadzeniem TWP zajmuje się od pewnego czasu. Ten pedał ku uutilitarystycznym racjom dominować, co budzi zrozumiały niepokój obroń-

ców idei powszechności, do których zalicza się także niżej podpisany.

Jest to niepokój o tyle uzasadniony, że TWP nie jest przygotowane do prowadzenia kursów zawodowych. Nie ma po temu odpowiedniej kadry, bazy ani wyposażenia. Wprawdzie to wszystko można zdobyć, ale po co, skoro istnieją szkoły zawodowe dla dorosłych oraz ośrodki kształcenia zawodowego prowadzone przez wyspecjalizowane instytucje? Jaki sens miałoby np. tworzenie przez TWP kursów samochodowych, skoro kształcenie takie prowadzi od lat z pełnym powodzeniem LOK i Automobilklub? To tylko jeden z przykładów, które można mnożyć.

Istnieje wprawdzie pilna potrzeba kształcenia

permanenta, ale tego problemu nie rozwiąże się z pomocą społecznego stowarzyszenia. Działalność taka musi mieć formę instytucjonalną, a więc sprzeczną z samą ideą towarzystwa. Nic tak skutecznie nie zabija działalności społecznej jak instytucjonalizacja.

Daleki jestem od oskarżania „utilitarystów” o chęć świadomego uśmiercenia towarzystwa. Nie zgadzając się z kierunkiem, jaki usiłują oni obrać, zgadzam się całkowicie z ogłoszoną przez nich potrzebą odnowy TWP z różnych względów nie może działać tymi samymi metodami, jakimi z coraz mniejszym powodzeniem działa obecnie. Niektóre z form u-powszechniania wiedzy po prostu zastarzały się wraz z założycielami towarzystwa i jego najaktywniejszymi dzia-

łaczami. Dowodzi tego nie tyle nawet spadek liczby odczytów, ilości prowadzonych uniwersyteckich powozonych czy pedagogicznych, ile brak dopływu „świeżej krwi”. Sygnalizuje to zjawisko nie po raz pierwszy. Przed dwudziestu laty w TWP trzon prelegentki stanowił młodzi absolwenci wyższych uczelni. Ze smutkiem należy stwierdzić, że większość prelegentów do dziś stanowią... ci sami ludzie. Próby wciągnięcia młodej kadry dają bardziej niż mierne rezultaty. Kto wie, czy przyczyn tego zjawiska nie trzeba szukać m. in. w przestarzałych formach działania.

Gdy TWP powstawało, odczyty popularnonaukowe w skali masowej stanowiły w naszym kraju nowość. Dziś są „przejadły się” tak gruntownie, że trzeba nie lada zabiegów organizatorskich lub prelegenta o wyjątkowo głośnym nazwisku, aby zapewnić przyzwoitą frekwencję. W efekcie niezwykle często mamy do czynienia nie z procesem rozbudzania ani zaspokajania potrzeb rozbudzonych zainteresowań, lecz z zwykłym „odfajkowywaniem”.

Nie jest sprawą publicysty dawanie gotowych recept. Sygnalizując zjawisko, jakim jest dążność do odnowy form działania w TWP, wyrażam jednocześnie głębokie przekonanie, że mające się odbyć w najbliższym czasie zjazdy wojewódzkie Towarzystwa w Białymstoku, Łomży i Suwałkach zechcą rozważyć wśród spraw bieżących także problem generalny, to znaczy czy TWP ma w przyszłości nadal rozbudzać apetyt na wiedzę, czy też je zaspokajać. Od tego zależy przyszłość tego stowarzyszenia, które działając od ponad ćwierćwiecza ma na swym koncie poważny dorobek. Byłoby błędem nie o darowania, gdyby jakas metoda przemysłowa decyzja zaprzeczona ogromne doświadczenia, jakie TWP zdobyło w dziedzinie oświaty dorosłych.

RYSZARD KRASKO

Rozbudzać czy zaspokajać?

zawieszca od momentu zaktywizowania działalności Towarzystwa i wprowadzenia jej na nowe tory, tj. w latach 1956-1957. Część aktywistów uważa, że TWP winno u-powszechniać wiedzę wśród ludzi i całej ludzkości, których z różnych względów nie obejmuje zasięgiem oddziaływania szkolnictwa różnych szczebli, kształcenie zawodowe, polityczne itp. Ta część aktywistów rozumie bardzo szeroko ideę powszechności oświaty, zasygnalizowana nie przypadkowo w samej nazwie towarzystwa. Chodzi im o powszechność w sensie poruszanej problematyki, a także o powszechność jej odbiór.

W tak rozumianej działalności mieliśmy się właściwie wszystkim: odczyty na aktualne tematy polityczne, wykla-

dy z zakresu sztuki, astronomii, medycyny, prawa, biologii, rolnictwa itp. itd. Oczywiście odczyty i wykłady popularne, dostępne są dla każdego, kto chce się dokształcić z tych dziedzin zainteresowań. Zadaniem jest z jednej strony zaspokojenie ciekawości, z drugiej zaś — rozbudzenie głębszych zainteresowań, jeśli nie konkretna dyscyplina, to bodaj wiedzą w ogóle. Jest sprawa oczywista, że nawet wielogodzinny cykl popularnych wykładów np. z zakresu prawa nie da nikomu takiego zasobu wiedzy, aby został zawodowym prawnikiem. Mógłby jednak podać dziesiątki przykładów, gdy po wysłuchaniu cyklu wykładów na różne tematy w ramach tzw. uniwersytetu powszechnego grupa rolników lub robotni-

Pomyślnie tendencje w skupie mleka

Rok ubiegły był bardzo pomyślny w skupie mleka. Nasze województwa uzyskały wysoką — bo wynoszącą blisko 118 proc. — dynamikę skupu w porównaniu do 1975 roku. Najlepsze wyniki zanotowały WOJ. ŁOMŻYŃSKIE (dynamika ponad 121 proc. i pierwsze miejsce w kraju) oraz BIAŁOSTOCKIE (dynamika 118 proc.). Ogólnie w województwach białostockim, łomżyńskim i suwalskim na planowaną ilość 713 skupiono 772 mln litrów mleka.

Ostatnie miesiące roku ubiegłego oraz pierwsze trzy dni 1977 r. wskazywały jednak na pewne osłabienie korzystnych tendencji w skupie mleka. Okazało się jednak, że zasadniczą przyczyną tej sytuacji były wyjątkowo niekorzystne warunki atmosferyczne (obfite opady śniegu). Wyniki pierwszej dekady stycznia są już jednak pomyślne. Najwyższą dynamikę skupu w tym okresie zanotowano w województwach łomżyńskim oraz białostockim, przy czym plany operatywne zostały przekroczone w każdym z trzech województw o przeszło 10 proc. Jako źródła postępu wymieniamy się m. in. poprawę organizacji skupu mleka oraz bardziej racjonalne żywienia krów.

Tak więc wyniki pierwszych dni nowego roku pozwalają z optymizmem patrzeć w przyszłość. Trzeba jednak podkreślić, że większość mleka skupuje się u nas w okresie letnim. Wtedy to — ze względu na trwający sezon pastwiskowy, a także z powodu nasilenia wycieleń w okresie wiosennym — krowy dają więcej mleka. Dlatego do dzisiaj pomyśleć o tych sprawach i poczynić odpowiednie starania o uzyskanie jak największej ilości paszy z jak i pastwisk.

Inny problem — to rezerwy tkwiące w poprawie organizacji skupu. W naszym regionie, ze względu na zabudowę kolonijami wielu wsi oraz z powodu nie najlepszego stanu dróg, skupuje się tylko 2/3 ogólnej ilości wyprodukowanego mleka. Wykorzystanie tych rezerw stwarza realne możliwości corocznego wzrostu skupu mleka przynajmniej o 10 proc., a to oznacza zwiększenie podaży o około 80 mln litrów. Nie trzeba nikogo przekonywać, jakie ma to znaczenie w warunkach wzrastającego zapotrzebowania na artykuły pochodzenia mleczarskiego. W związku z tym potrzebna jest jeszcze większa mobilizacja pracowników spółdzielczości mleczarskiej dla jak najlepszego wykonania zaplanowanych zadań. (hek)

Więcej owoców warzyw i kwiatów

Ważnym zadaniem rolnictwa jest dalsze zwiększenie produkcji warzyw i owoców. W tym celu w woj. suwalskim został ogłoszony w kołach gospodyń wiejskich konkurs „Więcej owoców, warzyw i kwiatów”.

W roku ubiegłym w zespołowym współzawodnictwie kobiet osiągnięto dalszy istotny wzrost zainteresowania członkiń KGW podejmowaniem prac w zakresie zwiększenia i poprawy jakości produkcji ogrodniczej.

W KGW zorganizowanych zostało 695 zespołów konkursowych z 5889 uczestniczkami.

450 ha przeznaczono pod uprawę konkursową warzyw i roślin jagodowych.

Ostatnio WZKR przy współudziale Urzędu Wojewódzkiego i Wojewódzkiej Spółdzielni Ogrodniczo-Pszczelarskiej zorganizował w siedzibie Technikum Ogrodniczego w Suwałkach spotkanie z uczestniczkami konkursu, podczas którego dokonano oceny współzawodnictwa i wręczono nagrody wyróżnionym zespołom oraz uczestniczkom. Wojewódzka Komisja Konkursowa pierwsze miejsce przyznała zespołowi ze wsi Stożna, gm. Kowale Oleckie, dalsze — z Łabętnika, gm. Barzęń, z miejscowości Radziej, gm. Węgorzewo, Bogusze, gm. Prostki. Wyróżnione indywidualnie uczestniczki w kolekcji — Helena Malarewicz ze wsi Krzywe, Irena Sikorska — Łumbia, Wanda Buiko — Sztabin, Teresa Walicka — Filipów, Ewa Szul — Krukianki, Irena Wilmont — Radziej. (b-icz)

Szansa mieszkaniowego przyspieszenia

Urodzaj na fabryki domów trwa. W miastach powstaje obecnie 39 takich fabryk, a ich zdolność produkcyjna szacowana jest na 76 tys. mieszkań rocznie. Mamy obecnie 103 wytwórnie prefabrykowanych elementów w roku 1980 będącymi młeli 150. W rezultacie, w ostatnim roku pięciolatki z taśmy fabrycznej będzie pochodziło 227 tys. mieszkań, czyli dziesięciokrotnie więcej, niż w roku 1970.

Narodzinom kolejnych fabryk domów towarzyszy zwykle duże zainteresowanie. Budowa tych nowoczesnych wytwórni miała umożliwić „mieszkaniowe przyspieszenie”, a do roku 1980 — dostarczenie miastom w ostatnim roku pięciolatki dwukrotnie więcej mieszkań, niż w roku 1970, przy czym 2/3 będzie pochodziło z fabryk domów. Obecnie, kiedy potencjał tej fabryki jest niemal sześciokrotnie większy, niż w porównywanym roku 1970, warto zastanowić się, co przyniosły one budownictwu.

WARUNEK NIEZBĘDNY

Sięgnijmy do przykładu. Warszawski kombinat „Ponudnie” przekazał miastu w ubr. mieszkaniami o łącznej

powierzchni około 300 tys. m kw. Kombinacat zatrudnia dziś 4,5 tys. osób. W roku 1970 pracowało w nim tylko o tysiąc osób mniej, ale powierzchnia przekazanych mieszkań była aż 3-krotnie mniejsza. Ponad dwukrotny wzrost wydajności zawiadze „Południe” fabryce domów na Służewcu.

Podobnie jest w całym budownictwie mieszkaniowym, realizowanym przez państwowe przedsiębiorstwa. W roku ubiegłym przedsię-

zdominowały już budownictwo mieszkaniowe. Z 277 tys. mieszkań przekazanych w roku ubiegłym do użytku, ponad połowa pochodziła z fabrycznej taśmy. W przypadku budownictwa realizowanego przez państwowe przedsiębiorstwa udział ten przekracza 80 proc.

Choć i tak wysoka pozycja w budownictwie jest świeżej daty, fabryki domów mają już także zagorzałych przeciwników. Panuje przekonanie, że stanowią zagrożenie dla architektury naszych miast. Wielkie ele-

menty, z natury rzeczy ograniczające inwencje architektów, uznano za zapowietrzające osiedli — koszarowy, składających się z jednakowych, nieciekawych budynków.

Problem nie urodził się dzisiaj, wiele koszarowych osiedli straszny już u nas od lat. Alarm podniesiony przez urbanistów i wszystkich, którym zależy na urodzie ich miasta, zbiegł się jednak właśnie z szybkim rozwojem przemysłu mieszkaniowego.

W rezultacie, budowie fabryk domów towarzyszą szczególnie intensywne poszukiwania atrakcyjnych

spawnych dostaw materiałów, całego systemu transportowego, związanego z przewozem wielkich elementów na place budowy. Dlatego fabryki domów są nie tylko szczególnie potrzebne, ale najbardziej wykorzystywane i opłacalne w wielkich ośrodkach, stanowiących od lat budowlany zabieg. W małych miastach większą rację bytu mają bardziej tradycyjne metody budowania.

FABRYCZNE, ALE NIE JEDNAKOWE

Wytwórnie wielkich, prefabrykowanych elementów

Śladem naszych publikacji

SIUKAMY SPRZEDAWCZYNI

Pisaliśmy nam mieszkańcy wsi Zatycki (woj. suwalskie) o zamkniętym sklepie GS i kłopotach z zaopatrzeniem się w podstawowe artykuły. Po umieszczeniu tego listu w rubryce „Czytelnicy — Redakcja” otrzymaliśmy z Działu Zaopatrzenia Ludności GS „Samopomoc Chłopska” w Oleku wyjaśnienie potwierdzające fakt zamknięcia punktu sprzedaży pomocniczej w Zatyckach. Pismo podaje trzy zasadnicze powody takiego stanu: nieodpowiedni lokal, za niskie obroty roczne oraz brak sprzedawczyni. Nadto, w piśmie czytamy, iż w oddalonym o 2 km Kijewie znajduje się nowy, dobrze zaopatrzony sklep GS, z którego powinni korzystać mieszkańcy okolicznych wsi, a więc i z Zatyk.

Naszemu zdaniem, skoro mieszkańcy domagają się pomownego uruchomienia punktu sprzedaży w swojej wsi, to oznacza, że odczuwają brak tego rodzaju placówek handlowej, spełniającej podstawową funkcję w zaopatrzeniu ich choćby tylko w najważniejszych artykułach. Zarząd GS też chyba nie zrezygnował definitywnie ze sklepu w Zatyckach, skoro w zakończeniu pisma stwierdza: „Mimo ciążących starań, nie możemy znaleźć kandydata na sprzedawcę do PSP we wsi Zatycki”.

A może zacząć od starań o lepsze warunki lokalowe tego punktu. Czy aby nie one właśnie odstraszają kandydatów do objęcia tutaj pracy?

KUCHENKA

— TO JESZCZE NIE... GAZ

Pro krytycznych listach czytelników, a m. in. wydrukowanym pt. „Kołomyjka z kuchenkami na gaz”, Rejonowe Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej wyjaśnia, iż podanie o za instalowanie kuchenki gazowej może być przysyłane pocztą, lecz rzeczywisty okres wycekiwania na instalację takiej kuchni trwa do lat dwóch. Przyczyną główną jest niedostateczny przydział butli 11 kg na gaz propan-butan, co pozwala na realizację zamówień za ledwie w 50 proc. W tej sytuacji, jak to proponowała autorka listu, prywatny zakup kucharek nie rozwiąże problemu.

Sprawa jest zatem nadal otwarta i oczekuje zasadniczych rozważań. (Ag)

URSZULA SZYPERSKA

